

PROGRAM ŠKOLNÍHO PORADENSKÉHO PRACOVISTĚ

OBSAH:

- Koncepce školních poradenských služeb
- Úkoly pracovníků školy
- Program poradenských služeb školy
- Konzultační hodiny
- Preventivní program školy
- Strategie školní neúspěšnosti
- Systém péče o žáky se SVP
- Plánované aktivity

V souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, zajišťují poradenské služby na Obchodní akademii a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Šumperk výchovný poradce a školní metodik prevence rizikového chování, a to ve spolupráci s ředitelem školy a pedagogickými pracovníky, zejména třídními učiteli. Školního psychologa škola nemá.

Koncepce školních poradenských služeb

Za poskytování poradenských služeb ve škole odpovídá ředitel školy. Vzhledem k menšímu počtu žáků ve škole vykonává funkci výchovného poradce i funkci školního metodika prevence jedna osoba. Zpracovává plán výchovného poradenství a preventivní program školy, zaměřený na prevenci všech projevů rizikového chování. Nedílnou součástí preventivního programu školy je plán proti šikanování mezi žáky a žáky a učiteli.

Výchovný poradce/školní metodik prevence zajišťuje také spolupráci s pracovníky školských poradenských zařízení, tj. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra, případně střediska výchovné péče.

Program poradenských služeb školy

Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností jednotlivých pedagogických pracovníků, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Poradenské služby zahrnují zejména:

- poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- prevenci školní neúspěšnosti
- kariérové poradenství
- podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi
- včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů

- předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů, které škola uskutečňuje
- spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci žáků
- spolupráci při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními

Škola poskytuje bezplatně standardní poradenské služby, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.

Podmínkou poskytnutí poradenské služby je, že škola musí předem žáka / jeho zákonného zástupce srozumitelně informovat

- o všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby (o její povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované služby)
- o možné očekávané účinnosti a důsledcích poskytování poradenské služby, případně o následcích, které mohou nastat, pokud služba nebude poskytnuta
- o právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenské služby, včetně práva žáka / ZZ žádat kdykoliv poskytnutí poradenské služby znovu
- písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce s poskytováním poradenské služby

Úkoly jednotlivých pracovníků školního poradenského pracoviště

a) úkoly ředitele školy

- věnovat pozornost optimalizaci sociálního a psychického prostředí školy, zajistit pro žáky i učitele bezpečí a ochranu před šikanou, zvýšenou pozornost věnovat mládeži s problémovým vývojem a rizikovým chováním
- spolupracovat s osobou odpovědnou za oblast prevence zneužívání návykových látek a vytvářet jí k její práci optimální podmínky
- podporovat vhodnými akcemi pro pedagogické pracovníky jejich informovanost o této problematice a vést je ke schopnosti pomoci
- uspořádat (tříkrát ročně) schůzku s třídními učiteli a výchovným poradcem a projednat na ní výchovné a vzdělávací problémy žáků jednotlivých tříd
- podporovat preventivní aktivity žáků v mimoškolní výchově
- dbát na dodržování zákazu nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy, zajistit, aby porušení tohoto ustanovení bylo klasifikováno jako hrubý přestupek a byly z něj vyvozeny patřičné sankce
- upozornit rodiče žáků prvních ročníků na možnost poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a na možnost přiznat uzpůsobení podmínek konání státní maturitní zkoušky
- zajistit žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytování potřebných podpůrných opatření a vyhodnocovat jejich efektivitu
- věnovat pozornost žákům nadaným a mimořádně nadaným
- vést jednání výchovné komise při řešení problémů žáků

b) úkoly výchovného poradce

- na začátku školního roku zpracovat plán výchovného poradenství, seznámit s ním všechny pedagogické pracovníky a vést ho jako součást plánu práce školy na příslušný školní rok.

- ve spolupráci s třídními učiteli a ostatními vyučujícími vytvářet vhodné podmínky, formy a způsoby práce pro žáky nadané a mimořádně nadané, pro příslušníky národnostních menšin nebo etnických skupin a pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí.
- sledovat žáky ohrožené školním neúspěchem a spolu s vyučujícím hledat možnosti účinné pomoci (viz ŠVP). Podporovat žáky nadané a mimořádně nadané. (viz ŠVP)
- dbát důsledně na prosazování výchovy proti rasismu, netoleranci, xenofobii a násilí, na prosazování rovnosti mužů a žen ve výchovně vzdělávacím procesu. Úzce spolupracovat s třídními učiteli a s vyučujícími předmětů občanská nauka, společenská kultura a právo.
- spolupracovat s vedením školy při náboru nových žáků a prezentačních akcích školy.
- pro rodiče žáků prvních ročníků uspořádat informativní schůzku s vysvětlením úkolů výchovného poradenství, významu prevence rizikového chování a postupu v případě, že u svých dětí zjistí zneužívání návykových látek. Seznámení rodičů s Preventivním programem školy a Programem proti šikanování.
- informovat rodiče o možnostech odborného poradenství na příslušných institucích.
- spolupracovat s ředitelem školy, TU a ŠPZ při poskytování potřebných podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a při práci s nadanými žáky.
- informovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami o možnosti přiznat uzpůsobení podmínek konání státní maturitní zkoušky.
- pro žáky s doporučením ŠPZ zpracovat individuální vzdělávací plány.
- vést přehled o žácích s IVP, s jednotlivými stupni podpůrných opatření a o žácích nadaných a mimořádně nadaných
- spolupracovat s odborníky a konzultanty pedagogicko-psychologické poradny a odboru školství městského úřadu.
- spolupracovat s místními firmami při zajišťování odborných praxí žáků a pracovních příležitostí pro absolventy školy.
- spolupracovat s úřadem práce v Šumperku při zpracování přehledů o umístění absolventů, využívat informačních služeb informačního poradenského střediska úřadu práce ke kariérovému poradenství.
- účastnit se akcí pořádaných k dané problematice, zpracovat z nich písemný materiál a informovat o nich pedagogické pracovníky.
- vést evidenci o umístění absolventů školy, nástěnku výchovného poradenství, deník uskutečněných akcí výchovného poradenství a zpracovat přehled uskutečněných akcí do výroční zprávy školy.
- zajistit aktualizaci informací výchovného poradenství na webových stránkách školy
- účastnit se jednání výchovné komise při řešení problémů žáků a zpracovat zápis z jednání

c) úkoly školního metodika prevence

- metodicky vést pedagogické pracovníky školy, spolupracovat při odborných činnostech školní preventivní strategie. Spolupracovat s třídními učiteli při sledování vývoje sociálních vztahů mezi žáky a věnovat maximální pozornost všem signálům od žáků a rodičů, které by mohly vést k odhalení jakýchkoliv projevů šikanování či rizikového chování.
- podílet se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci rizikového chování (záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškození aj).

- zpracovat Preventivní program školy, jehož součástí je Program proti šikanování
- vést přehled o žácích s vysokou absencí a spolu s TU a rodiči působit na její snižování.
- získat písemný souhlas zákonných zástupců a zletilých žáků s orientačním testováním na alkohol a OPL.
- spravovat sbírku vhodné literatury, CD a jiných materiálů, která bude k dispozici všem vyučujícím. Mít k dispozici aktuální databázi spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, např. PPP, orgány sociální péče, centra krizové intervence apod.
- zajistit aktualizaci informací z oblasti prevence rizikového chování na webových stránkách školy

d) úkoly všech pedagogických pracovníků

- systematicky a nenásilnou cestou působit na žáky svými jednoznačnými postoji a vlastním osobním příkladem.
- uplatňovat ve výchovném působení na žáky Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.
- vycházet z Preventivního programu školy, podporovat vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu, občanskou, právní a etickou výchovu a formování správných postojů, hodnot a způsobů chování.
- věnovat náležitou pozornost zavádění výchovy ke zdravému způsobu života a její zásady aplikovat co nejvíce do celého života školy, a to především širokou nabídkou sportovní a jiné zájmové činnosti. Zvyšovat odolnost mladistvých proti stresu, dlouhodobým frustracím a naučit je zvládat různé životní problémy a konflikty.
- dát ve svých vyučovacích hodinách prostor pro diskusi k dané problematice, bude-li vhodná příležitost a žáci o ni projeví zájem.
- věnovat pozornost rizikovým skupinám mládeže, při podezření na zneužívání návykových látek, při projevech jiného rizikového chování, jako je hráčství na automatech, šikanování, vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalita, xenofobie apod.
- maximálně spolupracovat s třídními učiteli a s výchovným poradcem při odhalování jakýchkoliv projevů násilí a šikanování mezi žáky či žáky a učiteli.
- maximálně podporovat kvalifikovanou mimoškolní výchovu, rozvíjet aktivity žáků ve volném čase nabídkou zájmových kroužků či studií jazyků v odpoledních jazykových kurzech.
- snažit se o prohloubení a zlepšení spolupráce s rodiči.
- dále pokračovat v opatřeních ke snižování absence žáků a jejího řádného omlouvání.
- spolupracovat s výchovným poradcem při integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a v péči o žáky nadané a mimořádně nadané.
- spolupracovat s výchovným poradcem na podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem (viz ŠVP).

Konzultační hodiny výchovného poradce / školního metodika prevence

Konzultační hodiny výchovného poradce / školního metodika prevence jsou určeny vždy na daný školní rok podle rozvrhu hodin výchovného poradce / školního metodika prevence. Jejich přehled je zveřejněn na nástěnce výchovného poradenství i na informační ceduli školního poradenského pracoviště. Na výchovného poradce / školního metodika prevence je možné se obracet i mimo konzultační hodiny, nejlépe však po předchozí domluvě.

Kontaktní údaje na výchovného poradce / školního metodika prevence jsou zveřejněny na webových stránkách školy.

Preventivní program školy včetně programu proti šikanování

- viz samostatný materiál dostupný u výchovného poradce / školního metodika prevence či na webových stránkách školy

Strategie předcházení školní neúspěšnosti žáků

- viz samostatná kapitola ve Školním vzdělávacím programu školy

Neúspěšným žákům škola pomůže např.

- lepší motivací žáka, povzbuzováním žáků při neúspěších
- přesazením žáka blíže k tabuli a vyučujícímu
- častějším zapojováním žáka v průběhu hodiny
- individuálními konzultacemi
- zvýšenou domácí přípravou
- intenzivnější spoluprací s rodiči žáka
- doučováním
- uplatňováním formativního hodnocení žáka

PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI spočívají v(e):

- včasném vyhledávání žáků ohrožených školním neúspěchem. Největší pozornost je věnována žákům prvních ročníků, ale sledují se i žáci z ostatních tříd a ročníků.
- v úzké spolupráci všech pedagogických pracovníků a vzájemné informovanosti o rizikových faktorech ze školních dotazníků (dotazníkové šetření pro žáky prvních ročníků). Vzájemná spolupráce, tj. včasné předávání informací týkajících se zejména průběžné školní docházky, chování, plnění školních povinností, řešení problémů atd. je zásadní pro odhalování dalších rizik, která mohou mít vliv na školní neúspěšnost.
- v důsledném vyhodnocování účinnosti přijatých opatření – sledování žáků ohrožených školním neúspěchem se sleduje v součinnosti s třídními učiteli, kdy se ústně vyhodnocuje účinnost přijatých opatření a přijímají se opatření následná.
- Poskytování preventivních pohovorů v případech jako např. opakování ročníku, přestup z jiné školy, neprospěch, opakovaná vysoká absence

- ve stanovení postupu při řešení školní neúspěšnosti – informace o prospěchu žáků, chování a docházce žáky do školy sděluje zákonným zástupcům TU na třídních schůzkách, nebo na požádání i jiným způsobem – osobním setkáním v jiném termínu atd. Zákonní zástupci nezletilých žáků, rodiče/ osoby s vyživovací povinností obdrží přístupová hesla do aplikace Bakaláři od třídního učitele. Znamky zapisují pouze do internetové aplikace, která umožňuje sledovat školní výsledky, docházku a další sdělení. V případě opakovaných selhání při zvládnutí učiva s poskytováním podpůrných opatření prvního stupně vyučující kontaktuje třídního učitele, který informaci předá zákonnému zástupci či rodiči a členům ŠPP za účelem zjištění příčiny a nastavení podpory při učení. Pokud se jedná o žáka intaktního, vyučující stanoví opatření, která zaznamená v písemné podobě a která vždy vyhodnocuje v jednotlivých klasifikačních obdobích. Vyučující zasílají elektronicky přehledy stanovených opatření a jejich vyhodnocení výchovné poradkyni. ŠPP je pak shromažďuje ve sdílených dokumentech. Pracovníci ŠPP těchto podkladů využívají při dalším poskytování poradenských služeb. V případě žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- ve využívání motivačních prostředků před a po dobu vzdělávání ve škole. Budoucí uchazeči o vzdělávání na naší škole mohou využít řady možností, jak získat bližší informace o oborech vzdělání. Škola se pravidelně zapojuje do prezentačních akcí-Scholaris – a náborových akcí na základních školách v regionu, pořádá každoročně den otevřených dveří. Při prezentačních akcích škol a dnech otevřených dveří sami naši žáci informují o svém oboru uchazeče z řad žáků základních škol. Školu prezentujeme v místním tisku a při dalších akcích. Úzce spolupracujeme s ÚP v Šumperku a v případě zájmu ze strany žáků realizujeme zahraniční stáže.
- ve spolupráci s poradenskými zařízeními. Obsahem využívaných poradenských služeb je především komplexní psychologická a speciálně pedagogická diagnostika a na ně navazující reedukační, terapeutická, konzultační péče a intervenční postupy, které využíváme při vzdělávání žáků školy. PPP a SPC OK zajišťuje pro naše žáky preventivní program „Jak se správně učit“.
- v primární prevenci školní neúspěšnosti a rizikového chování. Žáci oboru OA a EL mají v prvním týdnu školy možnosti lépe poznat školní prostředí, své nové spolužáky prostřednictvím adaptačního pobytu GO!, i třídního učitele. V programu je kladen důraz na zvýšení právního povědomí a prevenci rizikového chování.
- v opatřeních ke snížení vysoké absence – včasná konzultace vyučujících s TU, metodičkou školní prevence, výchovnou poradkyní a rodiči.

Užitečné odkazy a zdroje:

- doučování zdarma pro žáky v nepříznivých podmínkách pro vzdělání na dálku nebo zaostávajících (učí studenti pedagogických fakult): www.zapojmevsechny.cz/doucovani

- inspirace k formativnímu hodnocení ve videích na: www.youtube.com (zadat do vyhledávání: formativní hodnocení sypo)
- informační a metodická podpora školám: <https://nadalku.msmt.cz>
- infografiky a další informace na podporu duševního zdraví: www.nevypustdusi.cz/infografika
- Příklad plánu podpory Až se sejdeme ve škole (reakce na nepříznivou epidemiologickou situaci ve 2. pololetí šk. roku 2019/2020: www.cosiv.cz/cs/2020/05/13/az-se-sejdeme-ve-skole

System péče o žáky se SVP a žáky nadané ve škole

- viz samostatná kapitola 11.3 ŠVP

Problematiku vzdělávání žáků se SVP a nadaných žáků, sledování využívání a vyhodnocování poskytovaných podpůrných opatření, komunikaci se školským poradenským zařízením, žáky a rodiči nezletilých žáků a s dalšími pracovníky (třídními učiteli, vyučujícími) má na starosti výchovný poradce.

Postup školy při stanovení 1. stupně podpůrných opatření:

- plán pedagogické podpory se zpracovává z iniciativy školy nebo na základě doporučení ŠPZ, pokud žák ŠPZ navštívil z vlastní iniciativy
- plán zpracovává na příslušný školní rok třídní učitel žáka spolu s výchovným poradcem a s vyučujícími těch předmětů, ve kterých má žák potíže
- s vyhotoveným plánem pedagogické podpory jsou seznámeni zákonní zástupci žáka; třídní učitel a všichni vyučující potvrdí svým podpisem v PLPP, že jsou s PLPP seznámeni
- nejpozději po 3 měsících od vyhotovení PLPP se vyhodnotí jeho účinnost, k další kontrole účinnosti dojde na pedagogické radě na konci každého pololetí

Postup školy při stanovení 2. – 5. stupně podpůrných opatření:

- doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, které škola obdrží, prokonzultuje výchovný poradce s pracovníky ŠPZ (datum konzultace doplnit na 1. stranu doporučení) a požádá zákonné zástupce žáka o informovaný souhlas s poskytováním podpůrných opatření (originál souhlasu bude uložen v osobní složce žáka u zástupce ředitele)
- doporučí-li ŠPZ vypracovat pro žáka individuální vzdělávací plán, zpracuje ho výchovný poradce ve spolupráci s třídním učitelem a vyučujícími žáka
- třídní učitel zadá do programu Bakaláři k danému žákovi informaci o uděleném podpůrném opatření
- výchovný poradce informuje osobně vyučující, že od stanoveného data jsou danému žákovi poskytována podpůrná opatření a v čem spočívají; je vhodné, aby si vyučující tohoto žáka ve svých materiálech poznamenali, že jde o žáka se SVP
- výchovný poradce vede jmenovitý přehled žáků s individuálním vzdělávacím plánem, s plánem pedagogické podpory i podpůrnými opatřeními 2. – 5. stupně, u každého žáka je uvedeno, v čem podpůrná opatření spočívají; tento přehled je k dispozici u výchovného poradce
- na v případě, že školské poradenské zařízení v doporučení uvede nárok školy na finanční podporu, zachytí škola nového žáka ve výkazu R44-99

- účinnost přijatých podpůrných opatření bude vyhodnocována průběžně dle potřeby na pedagogických radách, v případě nedostatečnosti podpůrných opatření co nejdříve po zjištění jejich malé účinnosti
- budou-li zjištěná podpůrná opatření pro žáka nedostačující, doporučí škola zákonným zástupcům či zletilému žákovi návštěvu ŠPZ

Péče o nadané žáky

Silná tendence k introverzi a také některé osobnostní vlastnosti nadaných žáků (např. sklon k perfekcionismu, zvýšená kritičnost k sobě a okolí, specifický druh humoru apod.) mohou komplikovat vztahy k vrstevníkům, učitelům i sobě samým. Proto je velmi důležité, aby se nadaní žáci již po nástupu do školy co nejlépe začlenili do třídního kolektivu. Škola vytvoří dostatečně podnětné vzdělávací prostředí s širokou nabídkou a obohacováním učiva, aby se eliminovala nuda a zklamání z toho, že žáky vzdělávání dostatečně neobohacuje.

V péči o nadané žáky škola podporuje jejich nadání

- zapojováním žáka do soutěží a SOČ
- prací v kroužcích
- individuálním sebevzděláváním, např. na internetu, řešením složitějších úloh, testů
- zapojením žáka do pomoci slabším žákům třídy
- nabídkou odborných časopisů a materiálů školy pro jejich samostudium
- doporučením vhodných praxí ve 3. a 4. ročníku
- prezentací zadaných témat před třídou
- umožněním účasti žáka na studijních a jiných pobytech v tuzemsku i v zahraničí
- rozšířením obsahu vzdělávání těchto žáků na rámec stanovený ŠVP
- vzděláváním žáka podle individuálního vzdělávacího plánu (vypracuje ho ředitel školy ve spolupráci se ŠPZ a žákem, případně ZZ nezletilého žáka, a to nejpozději do 1 měsíce po obdržení doporučení ŠPZ)
- přeřazením mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku (pravomoc ředitele na základě komisionálních zkoušek)

Plánované aktivity - budou realizovány v případě příznivé epidemiologické situace (problém s onemocněním covid-19)

Ročník	Aktivita	Termín
1.	Představení výchovného poradce/školního metodika prevence žákům 1. ročníků, nabídka poradenských služeb, anonymní anketa (alkohol, kouření, drogy, šikana)	září
	Adaptační pobyt GO - vzájemné seznámení žáků, nastavení pravidel třídy, podpora dobrých vztahů v kolektivu a s TU	září
	Představení výchovného poradce/školního metodika prevence rodičům žáků 1. ročníků na první schůzce rodičů: - seznámení s nabídkou poradenských služeb školy a ŠPZ - upozornění na materiály VP a Preventivní program školy - seznámení rodičů s výsledky ankety u 1. ročníků	září

	Sociální vztahy ve třídě, jak se správně učit - workshop – Mgr. Prejdová (PPP)	říjen
	Základy práva; Drogy, alkohol, gamblerství; násilné trestné činy – Dr. I. Kafková - prevence rizikového chování	říjen
	Lyžařský výcvikový kurz – utužení třídních kolektivů	Únor-březen
2.	Můžeš se rozhodnout – Mgr. D. Stehlíková - upozornění na nebezpečí viru HPV, způsoby jeho přenosu, možnosti prevence	listopad
	Život v závislostech – R. Povala - prevence rizikového chování, odpovědnost za vlastní zdraví a život	únor
3.	S úctou k životu – T. Řehák (přednáška o nemoci AIDS, sexu, lásce a věrnosti)	únor
	Sportovní kurz – utužení třídních kolektivů, výchova ke zdravému životnímu způsobu (pohybovým aktivitám)	červen
4.	GAUDEAMUS Brno, Praha – výstava VŠ a VOŠ - seznámení maturantů s nabídkou možností dalšího studia	říjen
	Prezentace vysokých škol absolventy OA - představení VŠ, případně VOŠ bývalými studenty OA, nabídka oborů, studentské zázemí atd.	prosinec
	Prezentace VOŠ a SPŠ Šumperk - nabídka studijních oborů na VOŠ	únor
	Návštěva úřadu práce – PhDr. V. Kašparová - seznámení s trhem práce, s úkoly úřadu práce, s možnostmi získání práce v tuzemsku i zahraničí, práva a povinnosti uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP	únor

Samozřejmě lze využít i jiných aktivit podle aktuální nabídky.

Zpracovala: 28. srpna 2020

Mgr. Ludmila Divišová, výchovná poradkyně, školní metodik prevence

Ing. Tom Ristovský

ředitel školy